

porušení § 319 tr. ř. přicházelo by tu v úvahu jen, kdyby bylo po rozumu tohoto ustanovení zákona »tvrzeno«, že obžalovaný spáchal zločin z neodolatelného donucení (ve stavu nouze) podle § 2 písm. g) tr. zák., kdyby tento stav byl výslovně tvrzen neb alespoň pozitivními výsledky hlavního líčení napovězen. Tohoto předpokladu tu však nebylo. Neodolatelným donucením ve smyslu § 2 písm. g) tr. zák. jest kolise zájmů a povinností, při níž může jednající zbaviti sebe nebo jiného těžkého a bezprostředního nebezpečí jen tím, že se dopustí činu trestním zákonem zakázaného. V takovém případě stává se pachatel beztrestným, nezavinil-li sám stav nouze spácháním trestného činu, není-li povinen snášeti hrozící škodu a není-li hodnota statku obětovaného nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného. Jak bylo shora řečeno, tvrdil obžalovaný při hlavním přelíčení, že vykonal před spácháním souzeného činu pěšky cestu 10 hodin, že nastoupil cestu bez snídaně, neměl s sebou nic k jídlu, měl v době, kdy potkal Rudolfa V-u, velký hlad, byl rychlou chůzí za mrazu unaven a opíral se proto při chůzi o klacek, který cestou našel. Tyto údaje obžalovaného byly, pokud jde o délku cesty obžalovaného v podstatě potvrzeny svědkem Emilem V-ou při hlavním líčení. Dále prohlásili znalci při hlavním líčení slyšení v posudku, že lze připustiti, že obžalovaný byl v době, kdy spáchal čin tu v úvahu přicházející, duševně tak seslaben, že lze říci, že byl tehdy »mdlého rozumu«. Tuto skutečnost má patrně stížnost na mysli, mluvíc ve vývodech, vztahujících se k důvodu zmatečnosti podle § 344, čís. 6 tr. ř., o duševní méněcennosti obžalovaného. Ani těmito stížnostmi zdůrazňovanými údaji obžalovaného, svědka V-ě a znalců, ani ostatními shora řečenými výsledky hlavního přelíčení (tvrzení stížnosti, že obžalovaný vždy tvrdil, že neví, proč čin spáchal, nemá ve spisech opory) nebyl však napovězen stav odpovídající pojmu neodolatelného donucení (stavu nouze) podle § 2 písm. g) tr. zák.; neboť skutečnosti, že obžalovaný měl velký hlad, že byl dlouho trvající a za mrazu vykonanou chůzí unaven, že byl duševně seslaben a ony ostatní výsledky hlavního líčení nepoukazovaly ještě k tomu, že obžalovaný jednal ve stavu v němž byl jeho život bezprostředně ohrožen a v němž nemohl svůj život zachrániti jinak než právě spácháním zločinu, jehož se dopustil. Nebylo tu tedy zákonného podkladu pro dodatkovou otázku na neodolatelné donucení, takže sborový soud porotní neporušil předpis § 319 tr. ř. a nezatížil rozsudek zmatkem podle § 344, čís. 6 tr. ř., nedav porotcům tuto otázku. Bylo tudíž zmateční stížnost zavrhnutí jako neodůvodněnou.

Čís. 3671.

Prodej zboží daného do komise je podstatou obchodu komisionářského a nemůže sám o sobě — nestal-li se proti výslovně ujednaným smluvním podmínkám — naplniti pojem »zadržení« nebo »přivlastnění« si svěřeného statku ve smyslu § 183 tr. zák.

Jde však o zpronevěru, když si pachatel vědomě protiprávně přivlastnil nebo za sebou zadržel výtěžek za prodané zboží, jenž prodejem zboží vstupuje na místo zboží, za něž ho pachatel docílil.

Předmětem zpronevěry může býti jen výtěžek skutečně docílený; nedosáhl-li výtěžek výše ceny, komitentem za prodané zboží účtované, bez viny prodatele (následkem nepříznivé obchodní konjunktury), může se komisionář dopustiti zpronevěry jen ohledně výtěžku skutečně docíleného; nezaplacení zbytku účtované ceny může míti jen následky soukromoprávní.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1929, Zm II 231/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 7. prosince 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil rozsudek nalézacího soudu v napadeném výroku a následkem toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a věc přikázal příslušnému nyní okresnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze s hlediska tohoto důvodu upřítí oprávnění. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., jehož se podle rozsudkového výroku prý dopustil tím, že různé brašnářské výrobky v ceně 1742 Kč, Josefem W-em mu svěřené, za sebou zadržel a sobě přivlastnil. Z rozsudkových důvodů plyne, že nalézací soud spatřuje trestnou činnost obžalovaného v tom, že obžalovaný, ačkoliv ze zboží Josefem W-em mu do komise daného rozprodal část v účtované mu ceně 9.662 Kč, nezaplatil Josefu W-ovi celou tuto částku, nýbrž jen 7920 Kč, z čehož nalézací soud usuzuje, že zbytek zboží v ceně 1742 Kč W-ovi zpronevěřil. Jak z rozsudkového výroku, tak i z důvodů je patrné, že nalézací soud spatřuje skutek zakládající skutkovou podstatu zpronevěry zřejmě již v prodeji zboží, třeba i ve spojení se skutečností, že obžalovaný účtovanou mu cenu za toto zboží Josefu W-ovi nezaplatil. Tu však jest především zdůrazniti, že prodej zboží do komise daného je podstatou komisionářského obchodu; o tom nemůže býti pochybnosti, uváží-li se, že komitent předává komisionáři zboží právě za tím účelem, by jím bylo prodáno. Je tedy jasno, že prodej ten sám o sobě, — nestal-li se proti některým výslovně ujednaným smluvním podmínkám, — nemůže naplniti pojem »zadržení« nebo »přivlastnění« si svěřeného statku ve smyslu zákona a o zpronevěře dalo by se proto mluvit jen tehdy, kdyby bylo zjištěno, že si pachatel vědomě protiprávně přivlastnil nebo za sebou zadržel výtěžek za prodané zboží, jenž, jak dále nemůže býti pochybné, v důsledcích komisionářské smlouvy prodejem zboží vstupuje na místo zboží, za něž ho pachatel docílil. Vždyť pachatel, prodáv zboží dodavateli nezaplacené, přijímá od svých odběratelů kupní cenu jen jako zmocněnec a v zastoupení dodavatele a má dotyčné částky s jeho souhlasem v držení jako statek cizí, jenž je mu jen svěřen a s nímž nesmí nakládati způsobem jiným nežli jej odevzdati dodavateli. Z toho

vysvítá dále, že předmětem zpronevěry může býti jen výtěžek skutečně docílený, poněvadž jen tento lze pokládati za statek prodávateli svěřený, v důsledku čehož pro posouzení viny aneb aspoň pro kvalifikaci zpronevěry může býti důležitou i výše docíleného výtěžku, v tom případě totiž, že výtěžek nedosáhl výše ceny, komitentem za prodané zboží účtované. Neboť, stalo-li se tak bez viny prodávatele následkem nepříznivé obchodní konjunktury a nikoliv snad proto, že prodal zboží pod cenou proti výslovnému zákazu komitenta anebo za jiným nekalým cílem, nemůže prodej zboží pod účtovanou cenou býti prodávateli na újmu; v takovém případě může se prodávatel dopustiti zpronevěry jen ohledně výtěžku skutečně docíleného, kdežto nezaplacení zbytku účtované ceny, o němž nelze říci, že tu byl nějaký statek prodávateli svěřený, může zakládati jen následky soukromoprávní. Nálezací soud proto pochybil, uznáv obžalovaného vinným zločinem zpronevěry jen na základě úvahy, že nezaplatil Josefu W-ovi celou účtovanou cenu za prodané zboží, aniž se obíral otázkou a zjistil, zda a pokud výtěžek obžalovaným docílený převyšuje peníz 9662 Kč, jež obžalovaný Josefu W-ovi za prodané jím zboží odvedl a zda v této částce nebyl snad zahrnut zcela nebo aspoň částečně i výtěžek za zboží Josefu W-ovi dosud nezaplacené. Vždyť se obžalovaný hájil také tím, že mu W. počítal zboží velmi vysoko a že následkem toho vůbec nic nevydělal. Rozsudek nálezacího soudu, jenž nedbá oněch právních hledisek, spočívá na nesprávném použití zákona a jest zmatečný (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.).

Čís. 3672.

Původcovské právo (zákon ze dne 24. listopadu 1926, čís. 218 sb. z. a n.).

Otázku, které z obou stran přísluší práva původská, nemusí nálezací soud zůstaviti k rozřešení soudu civilnímu, u něhož byl v době hlavního přelíčení zahájen spor o tato práva (§ 5 tr. ř.).

Oprávněným žalobcem podle § 259 čís. 1 tr. ř. není kupitel (§ 17. zák. ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák.), uplatňující zásah do práva původského, spadajícího do doby před ujednáním smlouvy o koupi oněch práv.

Nemůže býti uznána ani universální ani singulární sukcese v právo toho, do jehož imateriálních práv (známkových, patentových, autorských a j.) bylo zasaženo, nastupovati na rušitele stiháním trestním.

I když pachatel nenabyl práv autorských k dílu literárnímu (knize), poněvadž práva ta nebyla pojata do inventáře pozůstalosti, kterou zdědil, jde o omyl skutkový podle § 2 e) tr. zák., domníval-li se, že taková práva do pozůstalosti náležela, že je zdědil a že mu proto přísluší.

Při zjišťování vědomí pachatele, že svými dispozicemi (s knihou) zasahuje do práva náležejícího jinému, může soud přihlídnouti i k tomu, co ve světě knihkupeckém a nakladatelském (k němuž pachatel patří) je pokládáno za obvyklé při prodeji knihkupeckého závodu v celku.